

DET SVARTA VATTNET

AV ROLAND SCHIMMELPFENNIG

SVERIGEPREMIÄR 15 SEPTEMBER 2017

PÅ INTIMAN

MALMÖ STADSTEATER

MALMOSTADSTEATER.SE

DET SVARTA VATTNET

AV ROLAND SCHIMMELPFENNIG

Sverigepremiär på Intiman 15 september 2017

Originaltitel: Das schwarze Wasser

Förlag: Colombine Teaterförlag

Översättning: Ulf Peter Hallberg

Regi och scenografi: Martin Rosengården

Kostym: Josefin Lindskog

Ljus: Sven-Erik Andersson

Koreografi: Ossi Niskala

Mask: Siv Nyholm

I ROLLERNA

Magdalena Eshaya, Josefin Iziarno, Karin Lithman,
Ossi Niskala, Erik Olsson, Sandra Stojiljkovic,
Johannes Wanselow och Jasser Hetait (*praktikant från
Teaterhögskolan i Malmö*).

MAGDALENA ESHAYA

JOSEFIN IZIARNO

KARIN LITHMAN

OSSI NISKALA

ERIK OLSSON

SANDRA STOJILJKOVIC

JOHANNES WANSELOW

JASSER HETAIT

Vad pjäsen handlar om? Varför vi ska sätta upp den? Varför den är viktig?

Den frågar om vi kunde gått en annan väg eller om världen runt omkring redan fattat beslut som är för svåra att styra i en annan riktning. Den visar oss i vår strävan att passa in, bryta oss ut, hur vi försöker skydda oss med färdiga formuleringar om varandra, för att slippa förändra oss, och världen. Den här pjäsen säger att våra röster är med i samma berättelse, den om att leva i den här världen, just nu och att vi gör det tillsammans, flera röster blir till en, blir oändligt många, att din röst är det som gör min röst möjlig, att vi faktiskt behöver varandra för att existera. Men jag tror pjäsen behöver läsas, spelas, upplevas, inte förklaras, den formulerar sig bäst själv.

Martin Rosengardten, regissör

UTDRAG DIREKT UR PJÄSEN SÅ SOM DEN SER UT PÅ PAPPERET:

EN ANNAN KVINNA

*Om hon är din tjej,
säger Leyla till Frank,
som fortfarande funderar på Rembrandt och Barba-
rossa,
om hon är din tjej,*

EN ANNAN KVINNA

*Leyla tittar bort mot den blonda flickan,
Cynthia,*

EN KVINNA

*då får du nog börja
göra nåt –*

EN MAN

*Det är hon inte, säger han.
Och har aldrig varit –*

EN KVINNA

*Kan ju bli så,
säger hon.*

EN MAN

*Det tror jag inte, säger han,
och rör,
för bräkdelen av en sekund,
liksom av en slump vid hennes hand.*

En gnista. Eller ett snabbt skimrande brinnande ljus.

EN KVINNA

*Rembrandt, det är namnet på
tandkrämen,
som hon kommer att lägga på bandet,
Cynthia,*

EN ANNAN KVINNA

tjugo år senare,

EN KVINNA

*på snabbköpet,
och sen kommer alla varorna
till middagen,
det är bara vinet och fisken
som hon köper nån annanstans senare,
till svärfars födelsedag,
sjuttiofem, en berömd man,*

och Cynthia känner igen kassörskan,

EN ANNAN KVINNA

*men kvinnan i kassan
känner inte igen Cynthia, ser inte upp,
ser bara tandkrämen, och ler, när hon läser namnet,
Rembrandt,*

EN MAN

*Ska vi hoppa i,
säger Frank till Leyla,
innan Rembrandt Barbarossa
med guldhjälms och gyllene horn
och med sin gyllene ficklampa kommer,*

EN KVINNA

*och sen dyker båda
ner i det svarta vattnet fullt av stjärnor.*

De dyker,

*ljudlöst,
ner i mörkret,
de dyker
bredvid varandra
ner i en värld
utan språk,
utan förflutet och framtid,
och utan Rembrandt
och utan Barbarossa,
utan nattvakter och utan staket,
utan härkomst, bankkonto, pappans yrke, utbildning,
paraboler, Jesus och Muhammed,*

*i en värld utan advokater,
hyreshajar,
kebabställen,
storbagerier,
köttimperier,
och utan avslutningsbetyg,*

*ner i en värld,
där inget annat räknas
än luften i dina lungor,
där inget annat räknas,
än tiden
du har att andas,*

TVÅ TEATERNÖRDAR MÖTS
– ett samtal mellan
Roland Schimmelpfennig
och **Kitte Wagner**

Roland Schimmelpfennig är en av Europas just nu mest uppmärksammade, nyskapande och hyllade dramatiker. I slutet av maj besökte han Malmö Stadsteater, bjöd in till ett öppet teatersamtal på Hipp tillsammans med teaterchef Kitte Wagner och höll i storytelling-workshops med stadsteaterns skådespelare.

Vem är du, Roland Schimmelpfennig?

– Jag föddes 1967 och växte upp i tyska Göttingen, en universitetsstad som krymper och växer under året när studenterna kommer och reser. Under mina tonår i slutet av 70-talet och början av 80-talet fanns två nödvändiga kulturföreteelser: bio och teater. Ett analogt kulturliv jag vet, men det fanns ju varken internet eller VHS då. Göttingen hade ett rikt radikalt och politiskt kulturliv. Fredsrörelsen var stark och på

grund av universitetet fanns där många människor från olika kulturer. I mitt föräldrahem samlades många utländska gäster under min uppväxt. Min far var lite av en galen professor och min mor jobbade inom den humanistiska fakulteten. Jag skrev lite pjäser i tonåren men de var dåliga, för att skriva bra pjäser måste du ha livserfarenhet. Jag ville faktiskt bli journalist, och började min skrivande karriär som det – i Istanbul. Jag åkte från Göttingen med 100 000 invånare till Istanbul 14 miljoner invånare. Jag fick jobb på en turkisk-tysk dagstidning, jag kollade stavfel och sånt, men min stavnings på tyska är vad ska jag säga mer kreativ än bra... Sedan fick jag börja skriva artiklar för den tidningen och jag träffade många andra journalister, och så blev jag korrespondent för en tysk tidning. Efter det studerade jag till teaterregissör, för att min kompis skulle söka in på en dramaskola och jag tyckte det verkade kul. Men jag avbröt mina studier i förtid och jobbade som regiassistent på Münchner Kammerspiele istället. Där lärde jag mig mycket, hatade det ibland. Långsamt snirklade jag mig fram till att bli dramatiker.

När upptäckte du att du ville bli dramatiker?

– Kanske redan i 16-års åldern, men jag visste inte hur. Jag visste att jag behövde någon form av kunskap, erfarenhet och aggressivitet. Att jag var tvungen att känna längtan och rädsla för att kunna skriva dramatik. Inom teatern pratar vi ofta om detta stora: kärlek, rädsla och död. Att skriva dramatik är mycket större än att skriva en dikt, det är större för det är för en publik. Så jag behövde lite professionell träning i lidande och hitta min motivation. Jag var ungefär 24-25 år gammal när jag visste. Men fortfarande i mina tidiga verk kan du se att de var väldigt personliga, hur jag försökte komma underfund med mig själv och föra över detta till en dialog.

Många pratar om hur produktiv du är, du skriver väldigt mycket. Hur får du ur dig allt? När sover du egentligen?

– Tekniskt skulle jag kunna få ur mig mycket mer, men jag sover ganska mycket. Jag tycker själv att jag är lat faktiskt. Det var 30 grader i Berlin häromdagen, då kan man inte jobba, då måste man festa. Men jo visst producerar jag mycket. En bra sak jag har med mig från min korta journalistkarriär är att jag räknar ord. En pjäs kan ha 7 000 till 30 000 ord. Jag kan lätt skriva en pjäs på trettio dagar, och typ tolv pjäser om året. Att skriva tar inte tid, det tar tid att komma fram till vad det är du vill säga med pjäsen.

Vi pratade ju om att du förhoppningsvis kommer skriva en pjäs åt oss här på Malmö Stadsteater, och du sa ja om ca 1-2 år kanske, jag måste ha lång tid att smälta vad jag ska skriva om. Kan du förklara?

– Man måste veta vad man vill. Först en graviditet, i bakhuvudet, det syns inte att den växer. Det magiska ögonblicket är när idén transformeras till en teatersituation. Om jag har den grundläggande idén hur det ska ske på scen, då kan jag skriva. När jag skriver ner den första raden i en pjäs vet jag redan slutet. Men det kan vara så att jag är säker på slutet, men det ändras under skrivandets gång. Materialet lutar mig. En bra text är situationer, att föreställa sig vad som händer. Det är som spoken word. Orden ska talas högt från en scen och lyssnas på. Orden finns ju på papper men det är ju inte idén, orden ska inte stanna där.

Jag blev väldigt glad när vi sågs i Berlin och du höll med mig om att teater väldigt mycket handlar om storytelling, dramatikern som möter skådespelaren?

– Ja och skådespelaren som möter publiken, och publiken som möter alltihop! Vi delar en

historia tillsammans. Regissören och scenografen är förstås viktiga, de kan ju lätt förstöra alltihop, men förhoppningsvis inte. I Tyskland har vi haft en trend de senaste åren med t ex Jelinek, där vi ser slutet på karaktärerna och berättelsen, det är väldigt mycket språk och text, ingen storybaserad teater. Och nu ser jag en tillbakagång till att berätta och dela med sig av en historia.

Jag håller med, varför tror du det är så?

– Jag tror det är så eftersom storytelling är så grundläggande och mänskligt. Om det inte finns en historia blir teater tråkigt. Det måste finnas en utveckling, en story handlar om förändring, behovet av förändring och rädslan och längtan efter förändring. Vi vill se en fortsättning, hur kommer det gå? Hur kommer det sluta? Hur kommer han göra det? Kommer hon göra det? Det handlar om spänning på ett sätt.

Så en bra historia handlar om spänning och förändring?

– Ja och om det inte finns någon förändring i en pjäs, ta Beckett till exempel! Vi tror något

ska hända, men det händer aldrig. "När kommer förändringar, den kommer komma, nähä det kom inte". Typ samma sak.

Det finns något ofärdigt över dina pjäser när de är färdiga. Du får verkligen regissörer och skådespelare att jobba, och bestämma formen.

– Ja det är en form av respekt, för att inkludera alla. Andras vision kommer till. Tidshopp hjälper. Vi känner det från filmer där det är dramaturgiskt vanligt, i teatern är det inte särskilt utvecklat. Det svarta vattnet är så visuell, och det är viktigt att dela med publiken. Sedan behövs fart, och att klippa sönder historien. Och det är det härliga med fantasin hos oss, att hjärnan är så snabb och kan hoppa mellan olika tidsmarkörer utan problem. Det är rörelse. Att hoppa mellan olika tider blir spänningsfyllt!

Vad fick dig att skriva *Det svarta vattnet*?

– Jag fick betalt från en bank, en socialistisk bank, som investerar i konsten. Så de valde ämnet – den växande klyftan i vårt samhälle. Att vi å ena sidan har fattiga invandrargrupper, och å andra sidan etablerade människor. Men jag tänkte redan på det innan jag fick uppdraget. Man ser bara i Berlin och i London, att människor ur olika grupper inte umgås med andra. Det finns ingen mix. Det är sorglig fakta. Vi har t ex en stor turkisk population i Berlin, och sorgligt nog umgås vi inte med varandra. Så har det hållit på i 40-50 år. Det finns olika svar på detta och jag ville ge mig på det. Pjäsen är på många sätt väldigt romantisk.

Du har ofta en kärlekshistoria med i dina pjäser?

– Självklart. Det behövs en kärlekshistoria.

Kärlekshistorien i pjäsen kan först vara svår att hitta, men det är en man och en kvinna som träffades för 20 år sedan vid badet. En historia som många varit med om. Man är 18 år, sommarlovet börjar, du är full och du blir kär.

– Ja det är lite West Side Story, och också Romeo och Julia. En bro mellan dessa skilda grupper är en kärlekshistoria. Det är en sorglig pjäs. Men där finns också en utopi, min favoritscen är när de diskuterar olika sorters Coca Cola; Diet Coke, Vanilla Coke, Cherry Coke osv, men det finns bara en RIKTIG Coca Cola. Det är som en diskussion om religion. Finns det bara en Gud? Pjäsens karaktärer är smarta och intelligenta, de har unga roliga tankar. Framtiden står i teorin helt öppen framför dem. Sedan händer det inte som det kunde bli, därför är det en sorgsen pjäs.

Hoppas du att dina pjäser kan förändra något?

– Jag vet inte, en svår fråga. En fruktansvärd fråga, kan konst förändra? I teorin borde det vara möjligt för en pjäs att starta en revolution.

Lägger du alltid in något i texten för att reta regissören?

– Njaaa, allt är ju möjligt i språket. Men regissören och skådespelarna är alltid smartare och kommer på bättre lösningar än vad jag har. Så till slut är det de som retar mig. Men jag gillar att ge dem en liten utmaning, att provocera lite.

Hur kommer det sig att du är här?

– Du bjöd in mig Kitte! Jag blev nyfiken på Malmö. Hamnstäder är tuffa och romantiska. Världen öppnar sig här.

Inspicient Josefin Beischer
Sufflör/produktionsassistent Ellen Nilsson

Teknikmästare
Anni Johansson, ansvarig
Jonathan Flygare, ljud
Ulrika Fredriksson, rekvisita
Olivia Hagander, ljus
Piotr Kassaraba, snickeri/svets

Teatertekniker
Maja Lindström

Teknisk koordinator Pontus Karlsson
Kostymkoordinator Anja Svärd
Skräddarlärling Sanna Svahn
Patinerings/Kostymservice Alicja Ekerholm

Producent Lisa Ericstam

Marknadschef Jenny Bång
Informatör/programredaktör Carin Hebelius
Kommunikatör Erik Roman
Försäljningsansvarig David Ringqvist
Säljare Sofie Åström
Serviceansvarig Inger Börjesson
Fotograf Emmalisa Pauly
Porträttfoto Johan Sjövall
Program Trademark Malmö
Tryck KS Print Digitaltryck, Malmö

Koordinator Smedjan Johan Lindsjö
Koordinator Måleri Christian Lefèvre
Koordinator Snickeri Vincent Gadd Sörensson
Scenografiteknic samordnare Paula Sjöblom
Verkstadschef Erik Pilesjö

Dramaturg Anna Kölén
Teknisk chef Dan Sörensen
Chef kostym- och maskavdelningen Paola Billberg Johansson
Föreståndare kostymsservice Gyöngyi Balázs
Ljusansvarig Sven-Erik Andersson
Transportansvarig Hans Wendel
Ekonomischef Leif Jönsson
Städledare Rinna Möller

Chefsassistent Linnea Sandström
Teaterchef och ansvarig utgivare Kitta Wagner

FOTOGRAFERING OCH LJUDUPPTAGNING ÄR
AV UPPHOVSRÄTTSLIGA SKÄLEJ TILLÅTEN
VAR VÄNLIG STÄNG AV MOBILTELEFONEN

MALMÖ STADSTEATER